

Warszawa, 10/07/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-586891-X/2008/PM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Grzegorz Schetyna

Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Premierze

Pragnę poinformować Pana Premiera, iż w związku z doniesieniami medialnymi dotyczącymi pogryzień dzieci przez psy, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich podjęto z urzędu badania krajowych regulacji prawnych, dotyczących warunków hodowli i posiadania psów należących do ras niebezpiecznych, na tle rozwiązań prawnych w wybranych państwach Unii Europejskiej.

Na gruncie prawa polskiego, problematyka posiadania psów została uregulowana w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zm.). Zgodnie z art. 10 ustawy, prowadzenie hodowli lub utrzymywanie psa rasy uznawanej za agresywną wymaga zezwolenia organu gminy właściwego ze względu na planowane miejsce prowadzenia hodowli lub utrzymywania psa. Zezwolenie wydawane jest na wniosek osoby zamierzającej prowadzić hodowlę lub utrzymywać takiego psa, przy tym - zezwolenie nie jest wydawane, a wydane zezwolenie cofa się, jeżeli pies będzie lub jest utrzymywany w warunkach i w sposób, stanowiący zagrożenie dla ludzi lub zwierząt. Ustawa zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw administracji publicznej, do określenia w drodze rozporządzenia wykazu ras psów uznawanych za agresywne, z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i zwierząt. Wydane z tego upoważnienia rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 kwietnia 2003 roku w sprawie wykazu ras psów uznawanych za agresywne (Dz. U. Nr 77 poz. 687) wylicza 11 ras psów. Prowadzenie bez wymaganego zezwolenia hodowli

lub utrzymywanie psa rasy uznanej za agresywną, jest wykroczeniem, zagrożonym karą aresztu lub grzywny. Praktyka wskazuje, że powyższy stan prawny nie zawiera wystarczających mechanizmów, zabezpieczających przed skutkami nadmiernej agresywności psów, powodującej bezpośrednio zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego. Problematyka warunków hodowli i posiadania psów niebezpiecznych, określona jest w sposób bardzo ogólny, wybiórczy i niedostateczny, szereg bardzo istotnych zagadnień pozostaje nieuregulowanych.

Na tym tle, wysoce interesujące oraz godne polecenia, zdają się być rozwiązania przyjęte w prawodawstwie Republiki Francuskiej. Zasady posiadania zwierząt domowych uregulowane są w kodeksie rolnym i wydanych na jego podstawie przepisach wykonawczych Ministra Rolnictwa. Akty te zawierają również przepisy, dotyczące psów niebezpiecznych. W najbliższym czasie wejdą w życie nowe przepisy zaostrzające obowiązki właścicieli psów ras uznanych za niebezpieczne. Zostają one wprowadzone z uwagi na niedostateczną skuteczność dotychczasowych. W nowym układzie, na posiadacza psa nałożony został obowiązek dbać o to, aby zwierzę nie wyrządziło żadnej szkody, ani nie zakłócało spokoju sąsiadów np. przez szczekanie, wycie. Właściciel jest odpowiedzialny za każdą szkodę wyrządzoną przez psa. Zabronione jest pozostawienie psa samopas, bez nadzoru (poza zasięgiem głosu lub, w odległości ponad 100 m od opiekuna). Pies bez opiekuna, który wyrządzi szkodę może być niezwłocznie odprowadzony do schroniska.

Organ administracji lokalnej może nakazać właścicielowi psa wykazującego agresję (ale nie należącego do rasy niebezpiecznej), podjęcie wszelkich niezbędnych środków zapobiegających niebezpieczeństwu, nawet pod sankcją odebrania psa do uśpienia. Może też nakazać wizytę psa u weterynarza, w celu oceny potencjalnego zagrożenia, jakie pies może wywołać.

Każdy pies poruszający się po drogach publicznych musi być trzymany na smyczy i posiadać obrożę z metalową tabliczką zawierającą nazwisko i adres właściciela, a pies -nawet potencjalnie niebezpieczny - musi mieć założony kaganiec. Organ administracji lokalnej może jednakże zarządzić, aby na terenie całej miejscowości, wszystkie psy były wyprowadzane zawsze w kagańcu i na smyczy. Wszystkie psy muszą posiadać identyfikację w postaci tatuażu lub chipu, muszą być

wpisane do narodowego rejestru zwierząt w ministerstwie rolnictwa, muszą mieć zawsze aktualne szczepienie przeciw wścieklicznie oraz książeczkę zdrowia wydaną przez weterynarza. Zgłoszenia do rejestru dokonuje sprzedający psa, zmieniający adres zamieszkania, tatuujący psa lub wszczepiający chip. Dane z rejestru udostępniane są tylko policji, weterynarzom, organom administracji lokalnej i kierownikom schronisk.

Prawo francuskie określa dwie kategorie psów ras uznanych za niebezpieczne. Do pierwszej z nich zaliczone są psy atakujące (pit-bulls, boerbulls, mastiff i tosa-inu - nie wpisane do księgi genealogicznej uznanej przez ministra rolnictwa, czyli niepełnorasowe). Drugą kategorię stanowią psy pilnujące i obronne (staffordshire terier, american staffordshire terier, rottweiler, tosa - psy rasowe wpisane do księgi genealogicznej).

Dla kategorii psów atakujących, prawo przewiduje zakaz nabywania tych zwierząt, przekazywania innej osobie, sprowadzania na teren Francji i departamentów zamorskich. W odniesieniu do psów już hodowanych we Francji, obowiązuje zakaz przewozu środkami transportu publicznego, wprowadzania do miejsc i pomieszczeń otwartych dla publiczności (z wyjątkiem ulic), przebywania w częściach wspólnych domów wielorodzinnych (np. winda), obowiązku sterylizacji, poruszania się wyłącznie na smyczy, w kagańcu i pod opieką osoby pełnoletniej, zgłoszenia posiadania psa w merostwie. Właściciel ma obowiązek posiadania ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez psa.

Psy pilnujące i obronne mogą przebywać na drogach publicznych, w częściach wspólnych domów wielorodzinnych, w środkach transportu publicznego oraz w miejscach otwartych dla publiczności, wyłącznie prowadzone na smyczy i w kagańcu przez opiekuna. Właściciel musi zgłosić posiadanie psa w Merostwie i posiadać ubezpieczenie OC. Importując psa należy przedłożyć zaświadczenie władz celnych o czystości rasy.

Właścicielem psa zaliczonego do każdej z wymienionych kategorii, nie może być osoba niepełnoletnia, pozostająca pod opieką lub kuratelą, skazana za zbrodnię, a także osoba, której wcześniej odebrano psa, stanowiącego zagrożenie dla innych osób lub zwierząt. Właściciel musi odbyć specjalne szkolenie, zakończone wydaniem zaświadczenia o zdolności posiadania psa niebezpiecznego. Pies podlega

systematycznej ocenie przez weterynarza pod względem jego usposobienia i zachowania. Zabronione jest krzyżowanie psów z ras uznanych za niebezpieczne. Tresurę psów atakujących i obronnych może prowadzić wyłącznie treser, posiadający licencję ministra rolnictwa i tylko taki treser może nabywać materiały niezbędne do szkolenia.

Służby miejskie, policja i żandarmeria są obowiązane do prowadzenia kontroli, czy psy nie pozostają bez dozoru, czy nie są agresywne i czy ich właściciele wypełniają swe obowiązki, związane z posiadaniem niebezpiecznego psa. Mają prawo ukarać mandatem nawet jeżeli zachowane są wszystkie warunki formalne, ale zwierzę ma zachowanie wyraźnie agresywne. Czuwają w sposób szczególny, aby psy atakujące nie były wprowadzane na plażę, do wesołych miasteczek, na jarmarki, festyny itp. zgromadzenia.

Za nieprzestrzeganie zakazów i obowiązków grożą kary od 3 do 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz od 3.750 do 15.000 euro grzywny, a także konfiskata psa oraz zakaz posiadania psa (nawet dożywotni).

Na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (t.j. Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze m.), zwracam się do Pana Premiera o podjęcie niezbędnych działań, zmierzających do dokonania stosownych zmian w obowiązującym porządku prawnym, dla zapewnienia dostatecznej ochrony porządku publicznego oraz zdrowia i życia ludzkiego przed agresją niebezpiecznych psów. Uprzejmie proszę Pana Premiera o informację zwrotną.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich